Blij dat je bij me bent

Barth Bout

Eenmaal in de molen van het leven
In't begin ben je misschien een beetje bang
Dan zal iemand je weer vasthouden
Totdat je het alleen kunt
Want de mallemolen-angst duurt nooit te lang

De Mallemolen, Heddy Lester

I.

Onfortuinlijk

Het was voor Egbert alsof hij een pondje kipfilet in zijn handen hield. Of vier runderworstjes zo uit de koeling. Hoe harteloos dit misschien mag klinken, het kan niet anders omschreven worden.
In eerste instantie had hij verbazing gevoeld. Misschien lichte verwondering voor de wijze waarop de kou vanuit de kist bezit nam van zijn eigen hand en manier waarop de vingers zich onbeweeglijk hielden. Stijf na een laatste keer gebruikt te zijn, een kleine schaafwond op de muis van zijn hand. Daar waar hij zich had afgeweerd tegen het asfalt.
Het was die hand, de hand van Maarten, die hij ontelbare keren had vastgehouden.
Het hadden net zo goed zijn gesloten ogen kunnen zijn. Of zijn mond die niet meer zou spreken of zingen. Op de een of andere manier was Egbert gefascineerd door de handen. De dode handen die keurig aan weerszijden van het dode lichaam van Maarten lagen.
Precies díe handen die hem hadden vastgehouden op de momenten dat hij het nodig had. Maar met hetzelfde gemak een kattenbak konden schoonmaken of een toilet. En het waren die handen waar Egbert om een van de vingers op 6 maart 2015 een ring had geschoven met daarbij de plechtige belofte om hem nooit meer te laten gaan. Tenminste, totdat de dood tussenbeide zou komen. En dat was precies wat de dood die ochtend had gedaan. Waarschijnlijk de eerste klus van die dag op de to-do-list.
Het menselijk brein in prima in staat om zichzelf voor de gek te houden,waardoor redeneringen die geen enkel steekhoudend argument bevatten opeens heel aannemelijk lijken voor de gedupeerde in kwestie. In dit geval Egbert.
Men zou dit gedrag 'uit de hand gelopen zelfbeklag' kunnen noemen. Of wanneer je een beetje positief ingesteld bent: zelfbescherming.
Op welke wijze je dit ook zou willen duiden het ging ronduit slecht met Egbert. Dat was iets wat Pim al snel genoeg in de gaten had.

Op 18 augustus in de vroege ochtend had het leven van Maarten en Egbert een wending genomen waardoor niets meer hetzelfde zou zijn.
De buschauffeur was buiten zinnen geweest van wat er was gebeurd. Er moest zelfs iemand aan te pas komen om ervoor te zorgen dat hij Maarten niet eigenhandig onder de bus vandaan zou trekken.
Een ander was zo slim geweest om niet mee te doen met het touwtje trekken van de buschauffeur (er waren inmiddels al drie mensen die hem in de bedwang probeerden te houden terwijl een mevrouw met een mintgroene baret een poging deed om hem tot bedaren te brengen) en in plaats daarvan 112 te bellen.

Het moet worden gezegd, de ambulance was er binnen een mum van tijd. Hoogstens zes minuten misschien zes en een half maar veel langer echt niet. Helaas wel te laat.
Tegelijk met de komst van de ambulance was de politie ook verschenen.
De buschauffeur (waar nog steeds geen land mee te bezeilen was) werd gesedeerd met een handige prik met een of ander goedje waarna men met het serieuze werk aan de slag kon.
Net zoals bij een treinovergang waar iets mis is gegaan of bij een liquidatie werd ook hier een macabere witte partytent tevoorschijn gehaald om het plaats delict vanuit het zicht te onttrekken. Er viel weinig te vieren.
Op het werk hadden zijn collega's niet goed geweten wat het juiste was om te zeggen nadat de politie hem op de hoogte had gesteld van wat er was gebeurd. Best wel opmerkelijk aangezien Egbert in de geestelijke gezondheidszorg werkt. Bij uitstek dé plek waarbij medewerkers getraind waren om passende reacties te geven wanneer iemand zei dat hij vanochtend met God had gesproken en een ander voor de zoveelste keer (met een kluw touw in handen) vertelde dat zij er nu echt een einde aan zou maken.

Cliënten met een paranoïde stoornis hadden verschrikt opgekeken, tegelijkertijd in hun gevoel bevestigd dat er inderdaad iets niet in de haak was, op het moment dat twee agenten in uniform met Egbert en de teamleider naar het kantoor waren gegaan.
Collega Gonnie had aangeboden om hem naar huis te brengen. Dat was niet nodig aangezien Pim hem had laten weten dat ze hem zou komen ophalen. Het was een kleine twintig minuten later dat ze op de parkeerplaats klaarstond om samen naar het mortuarium te gaan. Op dat moment was er nog dat kleine vonkje hoop wat Egbert influisterde dat alles een vergissing kon zijn. Iedereen kon fouten maken. Toch?

Afgezien van wat blauwe plekken die gelukkig al wat wegtrokken, zag Maarten er rustig uit. Je zou niet zeggen dat een paar uur geleden dat was gebeurd waarvan zij zeiden dat het was gebeurd. Zelfs toen nog bleef de hoop hardnekkig aanwezig in het idee dat Maarten wellicht in een coma was beland. Van dood kon geen sprake zijn.
Nu wel. Egbert kon niet meer ontkennen dat zijn lieve Maarten op die dinsdagochtend was verongelukt in de dooie hoek van de bus.
Het leed geen twijfel, Maarten kwam niet meer thuis.

Ze dronken koffie in de cafetaria van het ziekenhuis. Chantelle, de begrafenisondernemer, had verteld dat Maarten weldra overgebracht zou worden naar het uitvaartcentrum.
Hoe Chantelle samen met haar collega Pascalle ten tonele waren verschenen was Egbert niet duidelijk. Opeens waren ze er. Zonder inleiding waren ze in hun mantelpakjes naar het tafeltje gelopen waar hij en Pim aan zaten. In werkelijkheid had Pim zich suf gegoogeld om iemand binnen mum van tijd te vinden. Hopende dat ze de juiste persoon voor de klus had gevonden.
Voor Pim was het de doortastende kalmte waarmee Chantelle aan de telefoon de eerste informatie had gegeven waardoor ze begreep dat dit de mensen waren die dit netelige klusje konden opknappen.
Nee, ze hoefden geen koffie. Wel hadden ze wat informatie waarvan het goed was als Pim en Egbert deze doornamen. Vanuit hun oversized handtassen (waar prima een kleine laptop en wat papieren brochures in pasten) lieten ze diverse mogelijkheden zien.
Nadat Chantelle en Pascalle aan de slag waren gegaan verliep alles snel. Vroeg in de middag kregen Egbert en Pim het bericht dat Maarten in de groene familiekamer van het uitvaartcentrum lag.
Het waren de kleine dingen die het troostende idee gaven dat hij nog iets kon doen voordat het echt voorbij zou zijn. Zo nu en dan verbeterde Egbert iets zoals het rechtzetten van een overhemdsboord of rommelde hij iets met het boek dat hij in de kist had gelegd.

Het verdriet manifesteerde zich als een constante brom in huis die je, wanneer je er een beetje gevoelig voor was, kon voelen in je onderbuik. Het zorgde ervoor dat Egbert de neiging kreeg om zichzelf af te zonderen. Een drang die steeds moeilijker te onderdrukken leek naarmate de dagen vorderde. Iedereen telde af naar datgene waar niet aan voorbij gegaan kon worden: de uitvaart.
De uitvaart van Maarten waarvan niemand gedacht zou hebben dat deze plaats zou vinden. Simpelweg omdat hij helemaal niet op de nominatie had gestaan om dood te gaan.
Dit betrof een ongeluk. Zo'n vorm van toeval van het onfortuinlijke soort.
Hoewel niemand dit hardop durfde te zeggen, was aan de manier waarop mensen zich gedroegen, was een ieder zich hiervan bewust.
De gasten voor de uitvaart van Maarten waren te vergelijken als het winkelend publiek van de voedselbank. Het waren mensen die elkaar niet kenden maar door een ongemakkelijk gemeenschappelijk doel op dezelfde plek waren beland.

Het gemêleerde publiek had zich in de zaal "de Bosrand" verzameld. Alwaar voorafgaand aan de uitvaart de condoleance zou plaatsvinden. In de familiekamer, die via een kleine gang vanuit de zaal te bereiken was, was het mogelijk om voor een laatste keer afscheid te nemen van Maarten,

Pascalle en Chantelle deden wat ze beloofd hadden. De condoleance bleef zoveel mogelijk binnen de grenzen van zaal "de Bosrand" maar ze konden niet beletten dat iedere keer dat mensen een glimp van Egbert opvingen zij als vliegen op de drol afvlogen.
De aanwezige gasten bevestigden waarvan Egbert niet wilde dat dit werkelijk zo was. Nog even en zijn verzet ging over in hoop. Al wist ook hij te bedenken dat er niet zonder reden een uitvaart werd georganiseerd. Dit deed je niet zomaar. Er moest dus wel iemand dood zijn. Wie dan ook. Tante Henneke kon het niet zijn want die hoorde hij in de gang praten over zijn nicht Paulien.
Het kijken naar Maarten (want meer dan dat was het niet) werd af en toe onderbroken door een zacht geklop op de deur van de familiekamer. Waarna, als de deur werd geopend, de koeling van de kamer in werking trad. Het was tenslotte augustus.
In het afgelopen half uur was dit zo'n zeven keer voorgekomen. Twee keer was het zijn zus met kinderen geweest die heel lief iets te drinken kwamen brengen. Een aantal keer de schoonfamilie waaronder de broer van Maarten die hem alleen maar had aangekeken en Egbert een boodschap van twee woorden, gevuld met liefde en betekenis had gegeven: 'Godverdomme man.'

Alle liefdevolle woorden ten spijt, net zoals alle omhelzingen en schouderklopjes, het deed niet wat het hoorde te doen. Het gevoel van hoop zette niet door. In plaats daarvan had het verzet besloten om standvastig te zijn door zich te ergeren en boos te worden.
Het onvermijdelijke was inderdaad onvermijdelijk gebleken op het moment dat Egbert bij de zoveelste oprechte deelneming in een geweldige vloekpartij verzandde. Waarbij hij iemand tot op het bot toe had uitgescholden voor alles wat los en vast zat.
Oom Lennard had vast gehoopt dat dit tante Henneke betrof maar zij had inmiddels een gerieflijk plekje gevonden links in de zaal.
Chantelle en Pascalle hadden op een passende manier ingegrepen. Zonder verdere omhaal maakte ze duidelijk dat Egbert liever alleen werd gelaten. En dat het persoonlijk afscheid nemen van Maarten (naar het monstertje kijken) hierbij tot een einde gekomen was.
Het algemene afscheid zou verder gaan bij de plechtigheden die dadelijk zouden plaatsvinden.
Opmerkelijk was het wel te noemen dat eigenlijk niemand hem dit kwalijk nam. Schijnbaar had iedereen een wat ruimer incasseringsvermogen wanneer het de dood betrof. Het verdiende zeker niet de schoonheidsprijs maar trof wel doel.
Ze waren er nog wel. Natuurlijk was iedereen er nog. Maar niet hier. De groene familiekamer was niet langer de koopjeshoek van Leen Bakker.

De groene familiekamer was de beste plek. Althans dat had Pascalle gezegd. Als zij er zo over dacht, zo vond Egbert, dan mocht ze direct de plek van Maarten innemen. Kijken of ze het dan nog de beste plek vond. Ach, ze bedoelde het niet kwaad. Net zoals Egbert het niet kwaad bedoelde.
Chantelle had vanaf het begin van hun samenwerking op gedempte toon duidelijk gemaakt dat alles goed kwam. Hierbij had ze zelfs haar hand op zijn pols gelegd. Ze zou alles regelen en ervoor zorgen dat hij zich nergens druk over hoefde te maken. Stiekem had Egbert een voorkeur voor Chantelle.
De stoel zat lekker. Ook bood deze een goed uitzicht op de kist. Daar hadden ze vast rekening mee gehouden toen ze kamers hadden ingericht. De muziek dwarrelde doelloos door de ruimte. Salonmuziek zoals Maarten dat noemde.
In de afgelopen dagen waren er precies één huilbui en meerdere scheldpartijen geweest. Een tweede huilbui lag in de aanslag al leek die niet echt door te zetten. Er was door Pascalle en Chantelle een duidelijke koers uitgezet. Een die Egbert gewillig had gevolgd omdat hij het zelf niet meer kon.
Zonder dat hij er erg in had, had hij zijn comfortabele plek op de stoel verlaten en was weer naar de kist gelopen. Nog steeds zat de boord van het overhemd niet naar zijn zin en was hij er nu weer mee aan het friemelen. Egbert was dermate in beslag genomen dat hij niet had gehoord dat de deur van de kamer was open gegaan.
'Ik ga er vanuit dat jij het afgelopen uur niemand hebt uitgescholden?'
Egbert draaide zich om en keek in de staalblauwe ogen van Pim.

‘Kom hier lieverd.’
Dit klonk misschien als een vraag maar dat was het niet.
Ze stak haar arm onder de zijne en opende de deur.
‘Ok, nu niets zeggen en lopen.’
Pim nam de eerste stap en hij volgde. Ze versnelde haar tempo en doordat haar arm in die van hem was gestoken trok ze Egbert met zich mee.
‘Doorlopen.’ siste ze.
Ze liepen langs de gasten en de brede deuren van zaal “de Bosrand”. Door de lange gangen van het uitvaartcentrum waar Egbert ontdekte dat er ook nog een zaal “de Dennen” en “Heizicht ” bestonden. Het speciaal aangelegd bos was het algehele thema wat alles van het uitvaartcentrum met elkaar verbond. Terwijl ze liepen zag Egbert de hoeveelheid mensen die voor Maarten waren gekomen. Inclusief het veertig koppen tellende koor waar hij bij zong. Maarten was geliefd.
‘Wij gaan hier rechts.’ fluisterde Pim vastberaden.
De kordate wandeling van Pim en Egbert eindigde bij de dienstingang van het uitvaartcentrum. Verdekt opgesteld voor anderen, trok ze haar tas open en haalde een doos goedkope bonbons tevoorschijn.
‘Je hebt suiker nodig.’ zei ze ‘Kijk.’ ze liet hem de inhoud van haar tas zien die volgestouwd was met alles wat ook maar iets met chocola te maken had ‘Geloof me.’ ze pakte een bonbon en nog voordat hij er erg in had, had ze deze in zijn mond geduwd ‘Eet. Hier is er nog een.’
Pim was een nachtzuster die zonder verdere uitleg medicijnen aan het uitdelen was.
‘Als het moet heb ik er meer.’
‘Heeft mijn moeder je gebeld?’ vroeg hij met volle mond.
‘Nee, dit is er eentje op eigen initiatief.’
‘Luister, wat je zo gaat doen is verschrikkelijk. Maar de feiten liggen nu eenmaal zo. Wat je ook doet. Dit is niet meer ongedaan te maken. Het enige wat we nog kunnen doen is ervoor zorgen dat dit afscheid goed gaat. Zonder gezeik en zonder drama. Kun je dat?’
Egbert zweeg.
‘Kun je dat?’ klonk het weer.
Hij knikte.
‘We gaan het als volgt doen. Ik wijk vanmiddag niet van je zijde. Ga jij ergens zitten dan kom ik er naast zitten. Ga jij naar het toilet dan loop ik met je mee.
Dit hoef je niet alleen te doen. Dit doen we samen. Ok?’
Egbert knikte weer.
Pim deed wat ze had beloofd.

2.
Was

Aan het *hoe* en *waar* Pim aan haar bijzondere naam kwam, zit ook een stukje uitleg vast. Het is namelijk niet zo alledaags dat een klein meisje de naam van haar grootvader krijgt. Dat vond de medewerker van burgerzaken van de gemeente Amersfoort in 1981 ook.
Het zou prachtig zijn om te kunnen vertellen dat de grootvader van Pim in het verzet had gezeten. Of dat hij op een andere manier zijn aanwezigheid in de geschiedenisboeken had achtergelaten. Helaas. Niets van dat.
Slechts het feit dat de moeder van Pim zo ongelooflijk veel van haar vader hield was voor haar voldoende reden om de naam die hij droeg nooit verloren te laten gaan.
Wat geen uitleg behoeft was dat de moeder van Pim een behoorlijke scene bij het loket van de burgerzaken had geschopt omdat men weigerde haar dochter met deze naam in te schrijven. Op zijn zachts gezegd hypocriet te noemen aangezien er nu zat mensen zijn die (met medewerking van diezelfde afdeling burgerzaken) hun kinderen wisten op te zadelen met jeugdzorgnamen zoals Ocean, Javey of de meest erge van allemaal: Jackie.
Dat terzijde.
Aangedreven door een immense hoeveelheid aan hormonen was het haar gelukt om haar dochter in te schrijven met de naam Pim: Hij (zij dus) die wilskrachtig is.
Wel zo toepasselijk omdat Pim inderdaad een wilskrachtig meisje bleek te zijn. Een appeltje dat niet ver van de boom was gevallen. Het was dan ook totaal niet vreemd dat Pim koos voor een sociale opleiding. Net zoals haar moeder destijds had gedaan en net zoals Egbert deed.
De sleutel van het goed doorlopen van een sociale opleiding ligt in de wetenschap dat je pas leert autorijden nadat je je rijbewijs hebt gehaald. Haast mystieke uitspraken die echter vaker dan eens op waarheid blijken te berusten.

De begrafenis was nu twee maanden geleden.
Egbert zijn wereld mocht misschien tot stilstand zijn gekomen, dat gold niet voor anderen. Wanneer je een beetje je best deed was het alsof er niets was gebeurd. Geen bus, geen geplette fiets en al helemaal geen dode Maarten. Niets van dat al.
Allemaal hadden ze volgens het boekje gereageerd. Geschokt, gesteund, acte de presence gegeven op de uitvaart. Daarna was er een prettige stroom van meelevende appjes en bemoedigende kaartjes op gang gekomen. Uiteindelijk was ook deze beetje bij beetje opgedroogd.
De draaimolen had zijn rondje gedraaid en vervolgens had een ieder zijn leven weer opgepakt. Het paradoxale aan deze situatie was dat Egbert kon begrijpen dat dit zo werkte.
Nu het winnende lot op zijn adres was gevallen lagen de zaken wel wat anders. Het had hem verbaasd. Om heel eerlijk te zijn, hij was boos. Op sommige momenten razend zelfs. Het koste hem moeite om zijn emoties te beteugelen. Als hij dat niet deed wist hij niet wat de gevolgen waren. De sterke behoefte, de drang om iets kapot te maken was haast onweerstaanbaar. Dingen (liefst iets wat goed brak) met kracht tegen een muur aan gooien was nog nooit zo aanlokkelijk geweest.
Toch school er niets vreemds in het feit dat een ieder doorging met leven ondanks dat Maarten er niet meer was. Het feit dat híj moeite had om zijn gedachtes te ordenen of dat híj zichzelf er iedere keer aan moest herinneren dat Maarten ook vandaag niet thuis zou komen, was inderdaad iets wat alleen hem aanging en niemand anders. Hij hoefde het prijzengeld niet te delen. Kon dat maar.
De gedachte dat Maarten elk moment kon thuiskomen (weliswaar ernstig te laat) maakte het dat er in huis niet veel veranderd was. De hang naar dat wat je gewend bent en koestert is hardnekkig. Net zoals de walm van stilte die op Egbert afkwam iedere keer dat hij de voordeur opende. Om niet lang daarna te vermengen met de andere luchtjes in je neus. Waardoor deze tenslotte niet meer opviel maar ontegenzeggelijk nog steeds aanwezig was.

Het viel niet op. Niemand die ooit op het idee zou zijn gekomen dat er pas geleden iemand was overleden. Hoe opdringerig Egbert in eerste instantie de meelevende woorden had gevonden nu had hij hier behoefte aan. Zonder die dingen was het alsof er niets was gebeurd. Alsof het verschrikkelijke wat Maarten was overkomen nooit had plaatsgevonden. Alsof ze niet wisten hoe erg het allemaal was. Alsof ze Maarten nu al uit het oog begonnen te verliezen. Een eerste aanzet tot vergeten.
Nee dat was niet waar. Maarten zou altijd, voor iedereen, een lieve herinnering blijven.
Maarten was een herinnering geworden. Iemand uit het verleden. Hij leefde niet meer. Hij was niet meer nu.
Het een lokte het ander uit. Zo werkte dat. Verbazing leidde tot teleurstelling en teleurstelling maar al te snel tot boosheid. Wat ook een voedingsbodem was voor zijn recent ontstane drang om dingen te willen slopen.

Thuisblijven leek hem niet langer te helpen. Hij had er meer aan wanneer hij weer naar zijn werk zou gaan. Voordat hij echt onredelijk werd.
Egbert had genoeg zelfinzicht om te weten dat hij nu niet over voldoende geduld of empathie beschikte om op rustige toon uit te leggen dat er in de plafondlamp geen camera zat. Of iemand ervan te overtuigen dat ondanks dat haar stemmen iets anders zeiden, het beter was om de medicatie wel in te nemen. Het zogenaamde cliëntencontact.
Met die gedachte in het achterhoofd had hij zijn teamleider gesproken en haar ervan weten te overtuigen dat hij prima in staat zou zijn om zich te richten op het afwerken en bijhouden van de lopende indicaties.
Het plotselinge vertrek van Maarten had schijnbaar ook in de manier waarop Egbert zijn werk wilde doen zijn sporen achtergelaten. Minder zichtbaar, zeker niet minder doeltreffend. Het koste Egbert alle moeite om zijn gedachte bij de computer te houden die iedere keer dezelfde tabel liet zien. Keer op keer realiseerde hij zich opeens dat zijn gedachten waren afgedreven naar het niet te vermijden onderwerp: Maarten. Het missen van Maarten, de stilte die Maarten had achtergelaten en het feit dat Maarten nooit meer zou terugkeren. Eigenlijk alle sombere opties in combinatie met de persoon Maarten waren mogelijk.
Een gedachtestroom die even beklemmend was als een droom die je kon krijgen wanneer je in de vroege ochtend voor een tweede keer in diepe slaap viel. Zo'n droom waarvan je niet meer precies wist waar deze over ging maar waarna je wel de hele dag dit akelige gevoel met je meedroeg.
Egbert deed zijn best. Daar kon niemand wat tegen inbrengen. Feit was wel dat het niet goed ging met hem. De uitstraling van rouw en droefenis die hij met zich meedroeg liet een sombere echo achter op kantoor. Een aura waarvan zelfs een cliënt (bij wie een hardnekkige depressie was gediagnostiseerd) bewonderingswaardig naar gekeken zou hebben. Met het kopje koffie wat de teamleider hem na een week aanbood maakte ze duidelijk dat ze deze terugkeer nog wat aan de vroege kant vond.

'Heb je even?' meer was het niet. Voor Pim echter voldoende om te weten dat Egbert in de problemen zat. Niet zo'n klein beetje ook.
Normaal gesproken waren hun appjes opgeleukt door foute plaatjes of GIFs. Meestal met in de hoofdrol een te dikke vrouw die de wetten van de zwaartekracht tartte door bijvoorbeeld te gaan touwtje springen. Een ander bemind onderwerp waren GIFs van kinderen die voor het eerst een citroen proefden. Een talent waarvan ze in eerste instantie niet wisten dat ze het hadden. Al was Pim degene die er altijd in slaagde om nét dat plaatje of GIFje te vinden wat de grens van het sociaal aanvaardbare stiekem overschreed. Dat was een van de redenen waarom Egbert zoveel van Pim hield.
De telefoon maakte direct geluid.
'Wat is er aan de hand?'
'Ik ben naar huis gestuurd.'
'Wat?'
'Ja.'
'Waar ben je nu?'

'In de auto.'
'Aan het rijden?' bezorgdheid was abrupt overgegaan naar argwaan.
'Nee, ik sta nog op een parkeerplaats.'
'O dan is het goed.' de liefdevolle bezorgdheid was weer terug 'Shit, nee dat bedoel ik niet zo. Ik vind het rot dat je naar huis bent gestuurd, begrijp me niet verkeerd. Maar ik ben wel blij dat je niet rijdt en belt tegelijk.' nog voordat Egbert iets kon zeggen ging ze verder 'Waar ga je naar toe?'
'Naar huis.'
'Ok, dan kom ik zo ook.'
'Hoeft niet.'
'Hoeft wel.'
'Maar…'
'Niets daarvan. Tot straks lieverd.'
Dat was altijd haar woordje voor hem *lieverd*. Zo zag Pim hem ook: Lief. Al wist ze ook dat Egbert stekels kon hebben. Of zichzelf ingroef wanneer alles boven zijn hoofd groeide.
In de jaren dat ze elkaar hadden leren waren ze een soort broer en zus voor elkaar geworden maar dan ook weer net niet.
Het is moeilijk te omschrijven wat ze van elkaar waren maar dát ze bij elkaar hoorden was iets wat als een paal boven water stond. De moeder van Pim had hen eens vergeleken met Liesbeth List en Ramses Shaffy. Tja, dat was ook een manier om er naar te kijken.

Na het gesprek met de teamleider was een batterij aan begripvolle gezichten en opmerkingen zijn kant op geslingerd. Stiekem voelde het goed.
Het voelde simpelweg goed om die meelevende gezichten weer te zien.
Ieder ongeluk heeft wel een gouden randje.
Een klein half uur later reed Pim het prettige woonerf binnen. Een kleine wijk die in de jaren zestig was opgezet met veel groen en veel slingerende wegen zodat het dorpse gevoel benadrukt werd. Zo'n plek waar het nog mogelijk was dat wanneer kinderen de eerste tekenen van een suiker-insult of ADHD vertoonden, je ze met een gerust hart de straat op kon sturen.
Egbert deed de deur open. Hij zag dat zij haar haar had samengebonden tot een knot. Niet de expres nonchalante versie maar de functionele. Eentje die vanuit gemak was gedaan omdat het lange blonde haar niet deed wat het moest doen: meewerken en niet iedere keer voor de ogen vallen.
'Thuiswerkdag?' vroeg hij. Daarna haalde hij ongegeneerd zijn neus op.
Ze knikte 'Heb je koffie?'
Met zijn hoofd gebaarde hij naar de keuken. Pim stapte naar binnen. Egbert liep achter haar aan.
Terwijl zij door de gang liep viel haar blik op de strak gestucte muren en de deurkozijnen die eveneens met scherpe streken in de witte verf waren gezet.
Maarten was een handige jongen geweest. Wat zijn ogen zagen konden zijn handen maken. Daar hadden ze allebei geluk mee gehad want het huis was een opknappertje geweest. De zwarte plavuizen waren door een vriend gelegd en sloot qua ontwerp naadloos aan op de moderne witte keuken die door gebruik van marmer Italiaans aandeed. In het midden van het culinaire geweld was een kookeiland met bar gemaakt.
Op de zolder na waren Egbert en Maarten, na vier jaar, bijna klaar met de verbouwing en konden ze genieten van hun huis.

3.

Steen

'Kom,' zei Pim. Ze had voldoende gezien 'ga naar boven, haal een nat washandje over je gezicht dan gaan we een vette bek halen.'
Als woorden niet langer troost of kracht konden bieden dan was eten inderdaad het beste wat kon helpen. Of het nu gezond was of niet. Suïcidale gedachtes of de neiging tot automutilatie droegen ook niet bij aan een vitale leefstijl.
Egbert mocht dan degene zijn waarbij chocola een eerste levensbehoefte was, bij Pim was alles wat de binnenkant van een frituurpan had gezien onweerstaanbaar. Gezegend met een spijsvertering waar de schepper extra zijn best op had gedaan, was de snackbar op het station al tijdens hun studeren voor Pim de plek waar ze wachtte totdat haar trein zou binnenkomen.
'Waarom?'
'Dat gaan we dus niet doen. We gaan niet bij ieder voorstel wat ik doe vragen *waarom* dit moet. Dat schiet niet op. Dat gaat 'm niet worden vandaag.'
'Ik bepaal zelf wel of ik een washand over mijn gezicht haal.'
Pim zuchtte en ze realiseerde zich dat ze inderdaad in een discussie was beland wat ging over een nat washandje. Haast onmerkbaar rolde ze met haar ogen om vervolgens met alle redelijkheid die ze binnenin zichzelf kon vinden te zeggen: 'Als je een klein momentje neemt en het gebruikt om in een spiegel te kijken dan kom ook jij tot de conclusie dat je eruit ziet als een zevenjarig joch wat verkouden is.'
Egbert wilde reageren maar voordat hij de kans kreeg, greep Pim in met een simpel bevel 'Eerst kijken, dan pas zeiken.'
'Heks.' een uitspraak die gecomplimenteerd werd met een ergerlijke blik.
'Jij belt mij hè?'
Daarna klonk er weer wat gemompel uit de mond van Egbert, bekeek zichzelf toen aandachtig in de weerspiegeling van de oven, maakte vervolgens nog een opmerking (waarvan niet echt duidelijk was wat hier de boodschap van was) om tenslotte aanstalten te maken om naar boven te gaan.

'Ho ho.'
'Wat?'
'Je rijdt te snel door.'
'Hoezo?'
'Kijk dan waar we langsrijden.'
Egbert zuchtte omdat hij direct begreep waar Pim op doelde.
'Nee nee nee.'
'Waarom niet?'
'Daarom niet. Ik ga nu niet naar een kerkhof.'
'Naar hét kerkhof.' verbeterde ze hem.
'Je zei dat we een vette bek gingen halen. Het is echt niet nodig om nu ook nog eens hiermee aan de slag te gaan.' Dat *hiermee* sloeg natuurlijk op Maarten en de bus.
'Het een hoeft het ander echt niet te bijten. We rijden gewoon eerst naar het Ouwe Wijf (de huissnackbar van Pim) halen wat op en dan gaan we naar Maarten.'
Daarmee was de discussie nog voordat deze goed en wel was opgetuigd alweer ten einde.
Als dokters verschrikkelijke patiënten waren dan waren hulpverleners de beste zorgmijders. Dat gold niet alleen voor Pim maar zeker ook voor Egbert. Een gevalletje waarbij de kraan bij de loodgieter thuis blijft lekken.

De gemeente had kosten nog moeite gespaard bij de renovatie van de algemene begraafplaats. Een tuinarchitect was bij het plan betrokken geweest. Een goede zet want het was haar gelukt om het speciaal aangelegde bos van de jaren dertig net dat beetje extra mee te geven en verder uit te breiden. Een kwestie van hier en daar slim hergebruik van oude bomen. Naast de slingerende paden werd er ook ruimte geboden voor de wat meer hedendaagse projecten zoals het houden van bijen, ophangen van nestkastjes voor vogels en slim gepositioneerde waterpartijen.
De combinatie van dat al bood de rouwende bezoeker van dienst de mogelijkheid om zichzelf door de aanwezigheid van het natuurlijke schoon te troosten (of om flink uit te huilen).
De bomen die in augustus vol in blad stonden en een waas van groen over zich hadden gehad, verkleurden nu naar koper en rood. Precies zoals dat hoorde in oktober.
Af en toe stopte Pim een frietje in haar mond terwijl Egbert aan zijn milkshake lurkte.
Zonder iets te zeggen volgden ze elkaar over het grindpad. Echt druk was het niet.
'O ja, hier ja. Bij die kromme boom.' Egbert wees naar de grote kastanjeboom die midden tussen de zerken stond. Aan de knoesten van de stam te zien stond deze er al een aanzienlijke tijd. Een stille getuige van het verdriet, misschien soms ook opluchting, wat de bezoekers iedere keer weer met zich meenamen.
'Dan het tweede straatje in...'
Het vinden van de weg ging nu nog stroef maar dat zou in de toekomst wel anders worden wanneer Egbert hier vaker zou zijn. Tenminste dat hoopte hij of... verwachtte hij. Nu was het meer geluk geweest dat hij de plek van Maarten in een keer had gevonden.
Pim had inmiddels haar zak patat op.

Het rode zand was aangeharkt. Het kleine plastic bordje met daarop zijn naam, geboorte- en overlijdensdatum omdat de steen ontbrak maakte duidelijk dat dit graf nog niet zo lang geleden in gebruik was genomen. De plek waar ze Maarten voor het laatst hadden achtergelaten.
De papieren zak van het Ouwe Wijf kraakte omdat Pim haar kroket tevoorschijn haalde. Ze glimlachte even toen Egbert haar kant opkeek. Hij lachte terug. In zijn hand hield hij nog steeds de lege beker vast waar zijn milkshake in had gezeten.

Na jaren van studie over gesprekstechnieken en uitdrukkingsvaardigheden, vonden ze zichzelf terug op een plek waar ze niet de juiste woorden konden vinden. Volgens Jeff Merkens een belangrijk signaal dat de gespreksleden er overduidelijk niet aan toe waren om de vinger op de zere plek te leggen.
"Je kunt gewoon tegen de cliënt zeggen dat je even niet de juiste woorden kunt vinden om de ander tot steun te zijn. Door simpelweg aanwezig te zijn bij de cliënt of samen met die ander te zwijgen geef je woordeloos de erkenning die de cliënt nodig heeft om op verhaal te komen. De kracht van stilte is vaker groter dan een prachtig geformuleerde zin van wijze woorden.", aldus dezelfde Jeff Merkens docent Immateriële hulpverlening.
Hetzelfde gold voor de allesbeheersende waarom-vraag. Een vraag die, ondanks verwoede pogingen om deze op afstand te houden, zich toch aan hen had weten op te dringen. Net zoals de behoefte om een schuldige in het verhaal aan te kunnen aanwijzen. Allerlei manieren van het brein om logica te ontdekken in een situatie waar kop noch staart aan zat.
Egbert en Pim wisten dat in dit soort gevallen een schuldvraag niet op zijn plek was. Hier was niemand schuldig aan. Voor nu was het inderdaad beter om de dingen onbenoemd te laten. Ze zouden er later nog wel zijn.

'Wanneer komt de steen?' Vroeg Pim.
'Over een paar weken.'
'Mooi zeker?'
Tja. Kon je een grafsteen ooit mooi vinden? vroeg Egbert zich af. Tenslotte antwoordde hij bevestigend:
'Ja, ik denk wel dat hij mooi wordt.'
'Dan wordt het al wat meer compleet hè?'

‘Ja, dan is er weer een stuk af.’ Egbert draaide zijn hoofd naar haar toe en keek haar scherp aan ‘Weer een stuk wat duidelijk maakt dat het voorbij is.’ zei hij.
Haar blauwe ogen keken terug. Ze wilde wat zeggen maar op dat moment ging haar telefoon.
‘Shit, Joost. Kut kut kut…Dat is me nog nooit gebeurd. Ik ben haar helemaal vergeten. Iemand anders heeft haar opgehaald.’
‘Wie’
‘Reina. Reina Vissers-Delft. Die über-moeder met vier kinderen die alles goed doet. Dat vrome kreng.

‘Mama!’ riep een kleine roodharig meisje op het moment dat de deur open ging.
Kennelijk had Joost dezelfde mensenkennis als haar moeder: ze had een pesthekel aan die nee-hoor-ik-doe-het-graag moeder.
‘Kijk eens wie ik heb meegenomen?’
‘Egbert!’ riep ze. Direct daarna op fluistertoon ‘Moet Egbert nog huilen?’
‘Nee gelukkig niet. Egbert is nog wel verdrietig maar hij hoeft niet meer te huilen.’ antwoordde Pim.
‘Hij moet wel eens huilen omdat Maarten dood is hè?’
Als een heuse moeder knikte Pim zonder blikken of blozen ‘Dat klopt. Egbert is verdrietig omdat Maarten dood is.’
‘Maar weet, weet Egbert dan niet dat Maarten een ster is geworden?’
‘Jawel,’ zei Egbert. Hij stond gehurkt voor haar ‘maar ik had het ook fijn gevonden als hij nog even geen ster was geworden.’
‘Dan konden jullie nog samen spelen.’ zei het zesjarige meisje.
‘Precies.’ zei Pim.
‘Je mag ook met ons spelen.’ zei ze met fonkelende oogjes.
‘Kijk dat is nog eens lief,’ zei hij ‘en omdat ik al het idee had dat je zoiets zou zeggen ben ik met je moeder meegekomen.’
Joost keek ter controle even naar Pim ‘Echt?’
‘Ja hoor, het klopt wat Egbert zegt. Dat is ook de reden dat we wat later zijn,’ zei ze nu tegen Reina.
Reina knikte alles begrijpend ‘Prachtig die vriendschap.’ zei ze zalvend.
Reina Vissers-Delft was niets anders dan een hypocriet kreng.
Amechtig legde ze haar hand op Egbert zijn pols en zei: ‘mijn oprechte deelneming. Waren jullie getrouwd?’ De dood van Maarten was een grote zak paprika chips waarbij Reina niet kon wachten om haar hand hierin te steken.
Alsof een getekend trouwboekje de boel net even een graadje erger kon maken dan wanneer er sprake was geweest van onwettig samenhokken. Onbewust trok Pim een van haar wenkbrauwen op.
‘Ruim vier jaar.’ zei Egbert kalm.
‘Ach nee, zo kort nog. Vreselijk.’ zei ze klagelijk.
‘Ja, Reina het is niet niets.’ antwoordde hij ‘En…’ hij zocht haar blik maar maakte daarna een afwerend gebaar ‘Nee nee, ik wil je daar niet mee belasten.’
Meer hoefde Egbert niet te zeggen om de hijgerige nieuwsgierigheid die binnenin Reina huisde te doen ontwaken en als tante Henneke op haar vijfenveertigjarige huwelijksjubileum naar buiten te laten schrijden.
‘Hou je voor mij niet in hoor. Verdriet mag een stem hebben.’
Tranen welden op in zijn ogen. Verbaasd keek Pim naar Egbert terwijl ze Joost hielp met het aantrekken van haar jas.
‘We komen net van het kerkhof. Weet je.’
Reina zei niets maar knikte begrijpend.
‘De steen komt eerdaags.’ voegde hij er zacht aan toe.
Ze zuchtte bevestigend.
Egbert legde zijn hand bovenop die van haar die nog steeds zijn pols vasthield.
Met het sluiten van zijn ogen rolde een traan over zijn wang.

'Nee,' zei hij huiverend 'het valt echt niet mee. En het is zo fijn dat…' kennelijk overmand door verdriet maakte hij zijn zin niet af. In plaats daarvan pakte hij Reina in een niet te ontsnappen houtgreep. Zijn lichaam schudde terwijl hij snikte.
De zak chips had aanlokkelijk geleken maar nu Reina de hele zak had leeg gegeten voelde ze dat ze misselijk was. Nieuwsgierigheid was een. Deelgenoot worden was iets totaal anders.
De geschrokken ogen van Reina keken vragend naar Pim die op haar beurt niet veel meer deed dan Joost haar K3-rugtas aangeven.
Met zachte klopjes op zijn rug probeerde Reina haar troostende woorden kracht bij te zetten.
'Pim zei al dat jij zo'n warm mens bent. Niets teveel gezegd Pim. Niets teveel.' Vals wierp Egbert Pim een knipoog toe. 'O jee, je blouse is helemaal nat van mijn tranen.'
'Dat hindert niet.' zei Reina snel. Opgelucht dat ze was losgelaten uit zijn houtgreep.
'Ik denk ook dat er wat snot…'
'Maakt ook niet uit,' onderbrak ze hem 'dat is verdriet en dat mag er zijn.'
'Dat zeg ik ook altijd.' zei Pim 'Egbert wordt soms nog weleens overvallen door emoties.'
'Excuus,' zei hij 'ik… ik liet me even gaan. Sorry.'
'Nee nee alsjeblieft verontschuldig je niet. Ik ben wel wat gewend hoor.' zei Reina in een vergeefse poging om haar koninklijke houding van klassenmoeder terug te vinden.
Zonder verdere uitleg te geven of zich te verontschuldigen tegenover zichzelf of iemand anders, had Egbert Reina Vissers-Delft eigenhandig duidelijk gemaakt dat wanneer je een poging doet om iemands eigenwaarde te ondermijnen, de uitwerking hiervan heel anders kan zijn dan dat je had gedacht. Sommige onderwerpen zijn slechts voorbehouden aan hen die een uitnodiging hebben gekregen. En wanneer je niet tot de genodigden hoort, dan dien je je hier niet mee te bemoeien. Simpel en klaar.

Gewoon omdat de auto van Pim voor de deur van Egbert stond, moesten ze wel eerst daar naar toe. Omdat tegen die tijd bleek dat het al wat aan de late kant was besloot Pim dat ze net zo goed met elkaar konden eten. Van uitgebreid koken was geen sprake. Van soep uit blik wel. Vragen van Joost over de dood en aanverwante artikelen werden prachtig gepareerd door te zeggen dat de dood een soort vakantie op een bungalowpark is die van alle gemakken was voorzien (inclusief golfslagbad). Dit betrof het betere "zuig-het-uit-je-duim-werk" of alles bedekken met een Disney-sausje.
Reina Vissers-Delft was het soort persoonlijkheid die je wel vaker in het leven kon tegenkomen: Vergenoegzame types met een aangeboren nieuwsgierigheid met een ziekelijke neiging tot roddelen en konkelen. Berucht in de wandelgangen van de openbare basisschool Het Springblok. Zo'n soort dat haar handen niet vuil maakte. In plaats daarvan ervoor zorgde dat anderen dit deden. Heel anders dan tante Henneke van wie het overduidelijk was dat ze lastig was. Bij mensen zoals Reina kwam je daar meestal later achter. Gevaarlijk indien niet vroegtijdig aangepakt. Het jokkebrokken zorgde ervoor dat de kleine Joost zich niet ongerust maakte over iets ongrijpbaars als de dood en dat was ook wat waard.

Het afbakbrood was eerder klaar dan de soep. Pim roerde nog in de pan terwijl Egbert het brood sneed waarvan hij alvast een stuk aan Joost had gegeven die op het aanrecht naast hem zat.
Tijdens het eten babbelde Joost aan een stuk door over haar onverwachte bezoek aan Reina en het feit dat ze deze week de zorg voor Wiebe had.
Wiebe, de Afrikaanse reuzeslak die door de juf was aangeschaft om de kinderen iets bij te brengen over verantwoordelijkheidsgevoel en zorg voor dieren. Pim vond het maar een smerig slijmerig ding waarbij ze niet dichter dan een meter in de buurt kwam. Joost echter was verknocht aan het beest en nam daardoor haar taak als eerste verzorgde uiterst serieus en somde nu op hoog tempo alle zaken op die ze deze week allemaal met Wiebe ging doen.
Het meisje was bezig om haar laatste kruid te verschieten. Voor Pim het teken dat het bedtijd was voordat het tafereel alsnog eindigde in een huilbui.
'Hé vind jij het goed als ik haar in jouw bed leg?'
Terwijl hij de soepkommen afspoelde om met de afwas te beginnen, zei hij: 'Jullie hoeven niet te blijven hoor. Ga lekker naar huis. Leg haar in haar eigen bed. Dat scheelt straks ook weer.'

‘Nee joh, die slaapt wel door. Ik geloof dat het wel goed is wanneer je niet alleen bent in dit huis en daarbij ik vind het op zich wel gezellig. Ik wil graag voor je zorgen.
Ik weet niet hoe het is om een broer te hebben maar ik denk wel dat dit een beetje in de buurt komt. Dus geef me de gelegenheid om voor je te zorgen. Ik weet heus wel dat je het liefst wil dat ik ga.’ ze lachte kort.
Egbert twijfelde over wat hij wilde zeggen ‘Het ligt niet aan jou.’
‘Weet ik lieverd.’
‘Ok.’
‘Toch blijven we nog even.’

4.
Weg

Wanneer je het allemaal van een afstandje zou bekijken, zou je snel tot de conclusie komen dat Egbert het goed voor elkaar had. Een huis in een niets-aan-de hand-wijk waarbij je met mistroostig weer automatisch dacht aan de intocht van Sinterklaas. Zeker niet aan een maandagochtend waarbij de moed je bij het opentrekken van de voordeur al in de schoenen zakt.
Het huis van Egbert (en Maarten) stond in zo'n wijk waar huiselijk geweld nog netjes achter de voordeur verborgen bleef en waar men heel goed een andere kant op kon kijken wanneer dit van iemand werd verwacht.
Nadat Egbert alle vaat in de afwasmachine had gezet, had hij gelijk de vuilniszak verwisseld. Terwijl hij de volle zak in de container deed zwaaide hij naar de buurman die zojuist thuiskwam. Het feit dat de man er oververhit uitzag werd niet benoemd (zo deed men dat hier). De oververhitting was waarschijnlijk het logisch gevolg van een bezoekje aan de sportschool. Toch liet dit niet onverlet dat bij hem de gedachte naar boven kwam dat dit ook heel goed het gevolg kon zijn van een andere soort fysieke inspanning. Het soort inspanning wat niets van doen had met een sportschool. Het soort waar mevrouw de Buurman geen weet van mocht hebben.
Egbert had graag gewild dat hij wat meer onverschillig was geweest en dat hij schouderophalend de situatie kon laten voor wat deze was maar dat kon hij niet. Het was een karaktertrek wat iedere keer een prominente plek op het podium opeiste. Egbert had vaak en snel een oordeel klaarliggen. Maarten was degene geweest die dergelijke zaken vanaf een afstand kon bekijken, wat hem genuanceerder maakte. Mensen zoals Reina had hij altijd snel in de smiezen gehad. En mensen zoals Reina hadden altijd snel door wie mensen zoals Maarten waren: oplettend en niet bang om datgene te benoemen wat iemand liever verborgen hield.
Maarten mocht misschien genuanceerd zijn, toch was hij degene die Egbert erop had gewezen dat buurman Robbie mogelijke onderonsjes had met een hele andere mevrouw de Buurman.
Of (en dit was een longshot desalniettemin het speculeren waard) met een meneer de Buurman in plaats van een andere mevrouw de Buurman. Dat kon natuurlijk ook. Je wist immers nooit honderd procent zeker wat er in het hoofd van een ander omging.
Ok, dan nog was het gedrag niet geheel goed te praten. Wel beter te begrijpen. Een mens moest wat wanneer hij het te eng vond om zichzelf te zijn.
Alle veronderstellingen en speculaties ten spijt, toch kon hij het niet helpen om zichzelf af te vragen of buurman Robbie door zou gaan met zijn bedrijvigheid als hij wist dat er een kans zou bestaan dat mevrouw de buurman er over een jaar niet meer zou zijn?
Je mocht hopen van wel.
In de ogenblikken dat Egbert door zijn eigen gedachten in beslag werd genomen, was buurman Robbie al naar binnen gegaan. Niet veel later scheen het licht van de badkamer.
Slim om gelijk het bewijsmateriaal eraf wassen. Zonder moordwapen geen moord.
Egbert draaide zich om en liep ook naar binnen. Door het trapgat hoorde hij de giechelende geluiden van Pim en Joost. Vanuit de keuken hij het pruttelende geluid van het koffiezetapparaat. Nog even en dan zou Maarten ook thuiskomen. Zo was het altijd gegaan. Zo herinnerde hij zich dat en zo was zijn verwachting nog steeds.
'Nou, jij bent ook niet meer hier.'
'Huh?'
Pim kwam de trap af. 'Dat bedoel ik. Zijn we thuis?'
'Ik moest even denken aan de buurman.' hij maakte een wegwuivend gebaar 'Nee, is niets.
Kon Joost slapen?'
'Ze vindt het fantastisch zo'n groot bed voor haar alleen. Ze had trouwens de afstandsbediening gevonden en is je Netflix account aan het volstoppen met kindertroep.'

Hij snoof door zijn neus wat door moest gaan voor een lach 'Lekker laten gaan.'
Pim knikte 'Had je al koffie?'
'Volgens mij is het klaar.'
Ze liepen richting de keuken. Terwijl Pim op een van krukken schoof goot Egbert de mokken vol. Voorzichtig schoof hij de dampende drank haar kant op en ging toen zelf ook zitten.
Behendig drukte ze twee zoetjes uit het busje en roerde met diezelfde behendigheid de koffiemelk er doorheen.
'Jezus wat een dag.' verzuchtte ze 'Reina Vissers-Delft. Brr. Eng mens.' Ze nipte, beoordeelde en drukte nog een zoetje vanuit de kleine busje. Zich er niet van bewust wat er aan de andere kant van de bar afspeelde.
Achteraf gezien was het de hapering van zijn fijne motoriek (die er niet alleen voor zorgde dat er een grote plens van de zwarte koffie over zijn shirt gutste, maar die ook de binnenkant van zijn mond verbrandde) het vlammetje geweest die alle brandbare stoffen die in de buurt lagen binnen luttele seconden in lichterlaaie deed zetten.
Zoals het bij ongecontroleerde branden betrof, werd niets of niemand in zijn verwoestende baan ontzien. De scheldkanonnade waarbij alle geesten uit de hel werden gevloekt was onderdeel van het totale schouwspel van leed en smart. Inderdaad een schouwspel vanaf de kant waarvan Pim dit bezag. Iets waarvan ze wist dat dit vroeger of later zou komen. Een wetenschap die ze niet alleen had opgedaan uit de lessen van Mineke Rozenburg tijdens de opleiding, meer nog omdat ze haar vriend kende. Ze wist hoe hij in elkaar stak. In de afgelopen periode had ze veel emoties hij hem gezien. Boosheid leek het bij hem aan te ontbreken, toch wist ze dat dat niet waar was. De schrik, het verdriet en alle andere emoties die aan dit soort situaties kleefden waren samengeklonterd tot een grote brok ellende die nu gehoord wilde worden. Gelukkig. Eindelijk.
Liever had ze Egbert niet op deze manier gezien. Hij was immers haar vriend. Iemand die jaren geleden haar hart was binnengewandeld en waarvan ze niet wilde, in welke vorm dan ook, dat hij pijn leed. Desalniettemin had de pijn, in zijn meest verschrikkelijke vorm, hem gevonden.
Er was niets wat ze kon doen om hem hierbij te helpen. Ook dat had ze vanuit de lessen van Mineke Rozenburg begrepen. Ze kon hem alleen bijstaan. Bij hem in de buurt zijn. Dat was precies wat ze had gedaan en nu nog deed. Ze bleef in de buurt van haar vriend. Zodat ze, op het moment dat hij een hand zocht om zich aan op te trekken, zij er was om hem die hand te geven.
Nog steeds reageerde Pim niet. Zij keek, zij zag maar deed niets. Ze gaf Egbert de ruimte om te doen wat hij moest doen. Of wat hij niet meer langer binnen kon houden.
Net zo plotseling als dat deze bui was begonnen eindigde deze net zo abrupt.
Opeens werd Egbert zich er weer van bewust dat hij niet alleen was. Zijn gezicht, met een mengeling van berouw en vermoeidheid keek haar aan. Zijn schouders hingen en zijn ogen waren rood van het heftige huilen.
Pim keek terug en sloot haar ogen om daarmee te willen zeggen: Het is goed zo.
Ze stak haar hand naar haar uit en hij pakte haar slanke vingers vast.
'Kom.' Zij nam hem in haar armen. Besloten en veilig. Geen houtgreep.
Hij snikte en schreeuwde gesmoord. Huilde nog een beetje totdat hij leeg was.
Ruim een kwartier later zaten ze naast elkaar op de Italiaanse natuurstenen vloer met hun rug leunend tegen de hoogglans witte keukenkastjes.
Zijn wangen waren vlekkerig van de opdroogde tranen. Haar indruk groot door zijn verdriet.
'Zullen we je shirt maar in de was doen?'
Hij moest een lach onderdrukken.
'Straks trekt de vlek erin en kunnen we 'm weggooien. Ik bedoel… het is zonde van dat mooie shirt. Daarna drinken we echt een bak koffie.'
Er was geen sarcasme in de stem van Pim te ontdekken want dat was er ook niet. Een goede bak koffie kon net zoals thee wonderen verrichten.

Nadat het shirt rustig rondjes draaide in de machine stond de nieuwe koffie klaar. Pim was duidelijk geweest in haar boodschap dat Egbert moest blijven zitten terwijl zij de koffie inschonk.
'Heb je ze?'
Hij knikte en nam beide mokken van haar aan zodat ze weer op haar plekje naast hem kon gaan zitten. Met hun rug leunend tegen de keukenkastjes en de verwarming die hun zitvlak een vreemd maar aangenaam gevoel gaf was het op de plavuizenvloer van de witte hoogglans keuken op zich goed vertoefden.
Pim zette haar mok links van haar waar ze ook het kleine pakje met koffiemelk en busje met zoetjes had staan. Vanuit haar voorste broekzak viste haar mobiel tevoorschijn.
'Je gaat me niet leuk vinden maar ik zeg nu alvast dat ik gelijk heb.'
Hij keek haar niet begrijpend aan.
'Kleine slokjes hè?' ze zei nadat ze hem oog opslaand vanaf het scherm van haar telefoon aankeek.
'Heks.'
'Dat hoorde ik.'
'Dat was ook de bedoeling.'
Ondertussen typte wat ze wat op haar telefoon 'Ja, hoor. Hier is het. Kijk.' Pim liet hem trots de website op haar mobiel zien 'Wat jij nodig hebt is een andere plek. Een andere omgeving. Weg van hier. Los van alles. '
'Mijn kop staat er nu echt niet naar om op vakantie te gaan.'
'Dat snap ik. Je kop staat nergens naar en daarom is dit zo belangrijk. Er is zoveel gebeurd.
'Wat moet ik daar doen dan?' viel hij haar in de rede.
'Daar gaat het niet om. Het gaat erom dat je weg bent van hier. We gaan natuurlijk met je mee. Je hoeft echt niet alleen te gaan.'
Even nam ze de tijd om haar woorden te kiezen 'Begrijp me niet verkeerd, je hebt er alle recht toe om uit je slof te schieten maar ik maak me wel zorgen.'
Nu feller onderbrak hij haar weer 'Vind je het vreemd?'
'Nee. Ik vind dat niet vreemd. Ik wil alleen niet dat dit je opvreet. Jij als geen ander weet waar dit toe kan leiden als je…' ze viel stil in haar verhaal en keek hem aan en zijn ogen vonden de hare.
'Hoe kan ik,' fluisterde hij 'in godsnaam lekker op vakantie gaan en Maarten in zijn kist, onder de grond alleen laten? Dat kan toch niet?'
'Ik weet ook niet wat het juiste is om te zeggen. Ik wil alleen niet… ik bedoel… ik ben zo bang dat je het straks niet meer lukt. Dat je verdrinkt in alles.'
Een moment lang keken ze elkaar aan. Ze spraken met elkaar zonder dat ze woorden gebruikten. Het soort gesprek wat kon plaatsvinden omdat de gelegenheid zich aandiende. Een gesprek wat niet gepland kon worden maar ontstond.
Nee, zijn twijfel was niet weg. Ook had hij geen argumenten gehoord die hem ervan wisten te overtuigen dat het beter was om weg te gaan in plaats van thuis te blijven. Toch maakte het allemaal niet uit. Als Pim dacht dat dit het beste was om te doen. Dan moesten ze het maar doen.

5.
Doende

Het kan niet worden ontkend: Pim nam de door haar zelfbenoemde opdracht uiterst serieus. Egbert kon het misschien niet zien maar Pim zag het glashelder. Hij had hulp nodig. De toezegging om met haar mee te gaan was een eerste teken tot de aanvaarding van hulp. Háár hulp.
Desalniettemin was de toezegging broos en begreep ze dat ze hier niet lichtzinnig mee om moest gaan.

'Heb je hem nog steeds goed vast?'
'Ja.' het kinderstemmetje klonk vol van verwachting.
Nog voor de exodus goed en wel was begonnen had Pim op moederlijke toon aan Joost verteld dat ze het cadeautje pas mocht openmaken wanneer ze in de auto zaten. Iets wat het meisje stevig in haar oren geknoopt had en zodoende hadden ze geen kind meer aan haar gehad. Zo makkelijk kon opvoeden dus zijn.
Op de A27, nadat ze Utrecht achter hun hadden gelaten, had Pim het verlossende woord gegeven: 'Pak maar lekker uit.'
Er volgde geen verbale reactie, slechts een fysieke. Een geluid dat vergelijkbaar was als een leeuwenwelp die haar eerste prooi had gevangen. De stukken cadeaupapier vlogen in het rond.
'Oh! Een tablet!' direct daarna 'Die moest ik toch aan Sinterklaas vragen?'
'Daar heb je helemaal gelijk in schattie maar Sinterklaas heeft me gebeld want hij wilde graag dat jij deze nu al kreeg.'
Het was niet geheel duidelijk waar het zesjarig meisje meer van onder de indruk was. Het feit dat ze een tablet had gekregen of het feit dat haar moeder gebeld had met Sinterklaas in eigen persoon.
De Goedheiligman bleek een prima kapstok om de autorit van ruim twee uur zo rustig mogelijk te laten verlopen. Veelal een middel wat door gefrustreerde ouders eind november begin december doelmatig werd ingezet. Praktisch als Pim was zag ze er geen kwaad in om dit stuk gereedschap al een stuk eerder te gebruiken. Wanneer je een hamer nodig hebt, dan gebruik je 'm.
Normaal gesproken zou Egbert een vileine opmerking hebben gemaakt of minstens haar een betekenisvolle blik hebben toegeworpen. Niets van dit al. Egbert bleef stoïcijns op weg turen. Zo nu en dan keek hij naar de TomTom maar geen reactie op het bliksem bezoek van Sinterklaas.
'Hij heeft ook wat voor jou.' het viel Pim op dat ze deze zin onbewust vragend had doen laten eindigen.
'Wie?'
'Sinterklaas.'
'O.'
Ze zag dat hij moest schakelen van de wereld in zijn eigen hoofd en naar dat wat zich in de auto afspeelde. Pas toen zag ze zijn lach of iets wat in die richting ging.
'Dat is lief van die oude baas.'
'Dat is…' nog voordat ze haar zin kon afmaken hoorde Pim haar telefoon 'Sorry, die moet ik even nemen.
'Hoi Mechteld.
Juf van Joost.' zei ze geluidloos tegen hem 'Ja, ja klopt. Joost is hier bij mij. Nee, ze is niet ziek. Niet op die manier althans. Had je mijn mail ontvangen?
-O je had Reina gesproken.
Klopt.
Inderdaad.'
Pim gaf antwoord op vragen die Egbert niet kon horen.
'Nee, het is allemaal niet gemakkelijk.'

Reina Vissers- Delft was gretig geweest om juf Mechteld als eerste deelgenoot te maken van de kennis die ze recentelijk had vergaard. Het soort kennis waar een prettig randje aan zat waaraan je kon blijven frunniken, De dood van Maarten op de vroege ochtend.
Een prima titel voor een Agatha Christie verhaal. De realiteit echter was minder verrukkelijk. Zoutloos en zonder fantasie net zoals juf Mechteld die de regels met de daarbij behorende afspraken hoog in het vaandel had staan. Juf Mechteld die niet bij machte was om dat te geven wat iemand nodig had. In plaats daarvan zich slechts bezig hield met dat wat was toegestaan om te geven. Juf Mechteld die met haar principes recht tegenover Pim stond en vaker had gestaan.
'Mijn zwager ja. Nee, Egbert is geen broer van mij. Ok, het voelt als een zwager. Ja dat klopt ja.' ze probeerde de toon van haar stem redelijk te houden in een poging om haar opwellende ergernis onder controle te houden. Ieder geval weg te blijven van de conflicten die zij meerdere malen had gehad in een poging om een beroep te kunnen doen op het empathisch vermogen van Juf Mechteld waarvan Pim twijfelde of deze eigenlijk wel aanwezig was.
Er werd weer wat gezegd aan de andere kant van de lijn.
'Mechteld, het kind is zes. Ik geloof werkelijk niet dat het missen van deze schooldagen ervoor zorgt dat zij een leerachterstand oploopt die niet meer in te halen valt.'
Er werd weer wat aan de andere kant van de lijn gezegd. Gezien het volume, dit keer op een meer dringende toon.
'Weet je wat?' verzuchtte Pim 'Stuur die boete lekker op. Komt allemaal wel goed. Dag Mechteld.'
Zichtbaar geïrriteerd drukte ze op de rode knop op de display waardoor ze direct een einde aan dit gesprek maakte.
'Problemen?' vroeg Egbert.
'Nee.' zei Pim terwijl ze met diezelfde irritatie haar telefoon op stil zette. 'We zijn nu lekker op vakantie en op vakantie willen we rust.' Ze kwakte haar telefoon in haar tas.

Autorijden was nooit echt de hobby van Egbert geweest. Het was een noodzakelijk kwaad om van A naar B te komen. Niet dat hij een slechte chauffeur was. Daar ging het niet om. Hij vond er gewoon niets aan en kon zich kapot irriteren aan de andere weggebruikers.
Het alternatief was erger: Maarten die achter het stuur zat.
Hij was een beste jongen maar autorijden was niet zijn ding. Al dacht hij hier zelf anders over. Maarten achter het stuur van hun bescheiden Ford Fiësta was als een piloot van een Boeing 747 die vol plichtsbesef de checklist naliep en tweemaal controleerde of het landingsgestel daadwerkelijk was ingeklapt bij het wegrijden van de parkeerplaats. Jammer was het wel dat hoe secuur Maarten ook was met het nalopen van de checklist, hij nog weleens vergat dat er een fietser hier en daar tevoorschijn kon komen. Een macaber geknoei van het lot dat juist net Maarten díe fietser moest zijn die de buschauffeur op de fatale ochtend niet zag.
Ook de natte plekken onder de oksels verrieden dat het rijden op de snelweg niet de voorkeur van Maarten genoot. Het was gewoon beter voor alles en iedereen dat Maarten zich qua autoritjes beperkte tot het rijden naar de supermarkt en de slijterij en dat Egbert de rest van ritjes op zich zou nemen.
Nadat Egbert (voor ieders bestwil) de rol van piloot zich had toegeëigend, had er niets anders opgezeten dan dat Maarten de rol van stewardess op zich nam. Dit mag misschien wat lullig overkomen, dit was zeker niet het geval.
Waarom zou je altijd politiek correct moeten zijn wanneer het in de praktijk overduidelijk is dat wanneer een ieder gewoon doet waar hij goed in is, dat dit het minste gedonder oplevert. Wel zo prettig wanneer je samen ruim acht uur in de auto zit op weg naar Frankrijk.

Misschien had ze zichzelf ook verrast of misschien was het een plan waar ze al even mee rondliep. Egbert wist het niet zeker. Het maakt ook niet uit hoe ze tot dit plan was gekomen. Wat telde was dat ze tot het plan was gekomen en… dat het haar was gelukt om hem te overtuigen dat dit het beste was om te doen.

Er waren redenen genoeg om haar aanbod te weigeren, slechts een waarom hij toezei. Hij vertrouwde haar.
Als hij niet meer wist wat hij moest doen, dan wist Pim het wel. Net zo goed als hij dit voor haar wist wanneer zij er ook geen heil meer in zag. Pim en Egbert waren de beste stuurlui die vanaf de wal het schip opkwamen en het roer overnamen wanneer de situatie hierom vroeg.
Pim was nu kapitein en de koers was: wegwezen, maken dat je wegkomt, op vakantie gaan of onderduiken. In ieder geval niet hier blijven.
Via de app op de haar telefoon had ze de reservering binnen een paar minuten gedaan. Zo gemakkelijk kon het dus zijn.
Dit alles was op dinsdagavond geweest. Op vrijdagmiddag om drie uur konden ze de sleutel van het vakantiehuis ophalen. Onderduiken ging het best wanneer dit last minute was. Moeder van Oranje had ook pas op het laatste moment bedacht dat Londen een prima plek van bestemming was.
Delegeren was geen onderdeel van het plan daarom was de taakverdeling des te duidelijker. Egbert hoefde alleen zijn tas in te pakken en Pim deed de rest. Tegenspraak was niet nodig. Zich overgeven was het makkelijkste om te doen en eerlijk gezegd een van de weinige dingen waar hij nog energie voor had.

Laverend tussen de flitspalen reed de auto met een prettige snelheid van gemiddeld honderddertig kilometer per uur. Inderdaad, veel meer dan dat tussen negen uur 's ochtends en zes uur 's avonds was toegestaan. Egbert hield van opschieten. Zeker met een flink aantal kilometers voor de boeg kon hij het beste maar goed van start gaan. Voor Maarten was dit anders. Volgens hem ging het er namelijk om dat je ook genoot van de reis op zich. Nogal een gezever (volgens Egbert) in de categorie van: het gaat niet om het doel maar om de wandeling.
Egbert was praktisch van aard. Een type mens wat prima kon leven met een takenlijst zodat altijd duidelijk was wat er nog moest gebeuren. Heel anders dan Maarten die eerst keek wat er nodig was alvorens in de actie te gaan.
De conclusie is snel getrokken dat dit nog weleens tot meningsverschillen kon leiden. Tamelijk zacht uitgedrukt. Maar waar ook, na verloop van tijd, de ervaring kwam om jezelf te verplaatsen in een ander, proberen te begrijpen wat hij bedoeld (=huwelijk of duurzame relatie).
Dat verklaarde waarom Pim de koelbox tot de strot had gevuld en dat er om de twee uur langs de weg gestopt moest worden. Met de zak vol cadeaus (met de vroegtijdige medewerking van Sinterklaas) en een koelbox waar voldoende voorraad in zat om een maand weg te blijven was het overduidelijk dat Pim dezelfde mening als Maarten was toegedaan: de vakantie begon in de auto niet op de plek van bestemming.
Egbert vond het vreemd om zo'n lang stuk te rijden zonder de vertrouwde aanwezigheid van Maarten naast zich te hebben. Niet dat het met Pim niet goed was. Integendeel. Het voelde gewoon anders dan dat hij gewend was.
De wegen rond de Randstad waren druk en opgejaagd. Mensen die met een giftige blik een middelvinger opstaken of al append bijna een andere auto per ongeluk de weg afsneden. Het grote verkeersplein rond Eindhoven was een laatste serieuze stuiptrekking van verkeers-idioterie. Daarna leek de stroom van auto's wat op te drogen en ieder zijn weg te gaan.
Ze stopten bij Roermond.
Prima plek (volgens Pim) om de benen te strekken. De koelbox werd ontkoppelt en door haar en Joost richting de picknicktafel gesleept die wat verderaf van het benzinestation stond. Wanneer je met de rug naar het benzinestation en snelweg stond, waren de bomen in de berm in staat op de illusie te wekken dat er in de weide omtrek geen sterveling te bekennen was.
Voor Pim en zichzelf haalde Egbert een grote cappuccino en voor Joost een chocolademelk.
'Is dit geen vakantie?' vroeg Pim in een poging om de sfeer luchtig te houden.
Joost zat wat de klooien met een Dora-koekje. Egbert knikte terwijl hij een slok nam.
'Hoe lang moeten we nog?' vroeg Pim
'Krap een uurtje.'

‘O dan zijn we er al bijna.’ zei ze met hetzelfde glunderende gezicht dat Egbert vanochtend eerder bij Joost had gezien toen ze haar cadeautje openmaakte.
‘Niet te hard.’ zei Egbert wijzend op Joost.
‘Ik zeg *tablet* en ik zeg *K3.*’ zei Pim alsof ze het moeder-zijn had uitgevonden ‘Ik weet nu al dat ik straks uitgebreid op de bank ga liggen met een goed glas wijn.’
‘Kom,’ zei hij ‘we ruimen de zooi op. Nog een uurtje.’

Wie dacht dat bij het oversteken van de grens naar Limburg je direct in de heuvels terecht kwam, kwam bedrogen uit. Het was slechts het laatste stukje van Limburg dat zoveel mogelijk zijn best deed om op het miniatuurdorp van de kerstafdeling van het tuincentrum te lijken.
Anders dan Groningen waar je op een heldere dag kilometers ver kon kijken, had Zuid- Limburg de idylle van een bergdorp waarbij alles altijd goed leek te komen.
Het gras glansde in de zon, het groen stak mooi af bij de bruine en rode tinten van het bos en de bomen rustig stonden in het landschap.
Met z’n kronkelende wegen die rustig de beboste heuvelkant opklommen en met hier en daar wat schapen of koeien in de wei, zou je bijna vergeten dat de gemiddelde Limburger ook de nodige beproevingen en tegenspoed op zijn of haar bord kreeg.
De vreugde van vakantie (of onderduik in dit geval) maakte echter dat je je hier niet druk over hoefde te maken. Voor nu was alles in orde en leefde men hier lang en gelukkig.

‘Je weet toch dat Maarten er ook bij is?’ zei Pim uit het niets.
‘Wat?’ Egbert keek op van de weg en naar Pim.
‘Dat Maarten er nu ook bij is.’
‘Klinkt mooi maar ik zie hem niet en ik hoor hem ook niet.’
‘Dat komt omdat hij dood is Egbert.’
‘Joh.’
‘Ik meen het. Ik geloof dat Maarten er altijd zal zijn. Als iemand dood is wil dat niet zeggen dat hij weg is.’
‘Dat is hij wel.’
‘Dat klinkt heel mooi hoor en ik weet dat je het heus goed bedoeld maar zo kan ik het echt niet zien.’
‘Is dat dan allemaal weg. Vergaan?’ vroeg Pim weer.
Egbert zweeg en keek weer op de weg. Op het mee neuriën van Joost na bleef het stil in de auto.
‘Nee,’ zei Egbert tenslotte ‘nee… het is er nog steeds.’
‘Dus dan is hij niet weg.’ zei ze nadrukkelijk. ‘Alles wie Maarten was. Alles wat hij gegeven heeft, wat jullie samen hebben of hadden’ verbeterde ze zichzelf ‘is nog steeds onderdeel van je leven. Ook al is hij dood.’
‘Morsdood.’ benadrukte Egbert.
‘Klopt. Toch wil dat niet zeggen dat de herinnering aan hem, zijn stem dood is. Pas als je dat gaat geloven als je die gedachte gaat toestaan dan…’
‘Dan wat?’ Egbert draaide zijn hoofd naar Pim
‘Dat weet ik ook niet precies. Let op de weg. Maar dat moet je gewoon niet doen. Dat is niet ok.’
Opeens mengde iemand anders zich in het gesprek. De TomTom met de Vlaamse stem liet weten dat ze over enkele ogenblikken hun bestemming zouden bereiken.